

Steunpunt Opleidingsscholen PO Spiegelbijeenkomst 21 september 2015

Tijdens de Spiegelbijeenkomst op 21 september jl. hebben Irma Franssen (NVAO) en Sjoerd de Jong (OCW) de eerste uitkomsten van de beoordelingen van de erkende (academische) opleidingsscholen gepresenteerd. Het doel van deze bijeenkomst was om op basis van de systeembrede analyse samen te onderzoeken welke onderwerpen rond samen opleiden en professionaliseren om nadere uitwerking, gezamenlijke kennisontwikkeling en -deling vragen.

Belangrijke vraag die tijdens deze bijeenkomst steeds naar voren kwam op de onderstaande thema's was wat de *sturing* en de *gezamenlijkheid* is van het samenwerkingsverband opleidingsschool.

Thema's

Kwaliteit partnerschap

Uit de beoordeling is een positief beeld ontstaan als het gaat om de kwaliteit van het partnerschap. Taken en verantwoordelijkheden zijn geformaliseerd, veel opleidingsscholen hebben een visie, de infrastructuur van begeleiden en beoordelen is vormgegeven en de theorie en praktijk worden gekoppeld in de praktijkopdrachten.

Aandachtspunten:

- Wat is een opleidingsschool? Veel aandacht gaat uit naar de individuele basisschool. Wat is de kracht om als samenwerkingsverband opleidingsschool te zijn? De meerwaarde komt niet altijd duidelijk naar voeren.
- De visie die geformuleerd is door opleidingsscholen is veelal globaal. Ieder partner kleurt de visie weer op zijn eigen manier in.
- Hoewel theorie en praktijk worden gekoppeld ontbreekt er vaak een visie op.
- De infrastructuur van de academische kop is nog in ontwikkeling.

Begeleiding/beoordeling

De beoordeling geeft een positief beeld waar het gaat om het formaliseren van afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid op het gebied van begeleiden en beoordelen. Ook de manier waarop studenten via een intake aan een school gekoppeld worden op basis van de competenties en leerpunten van de student en de mogelijkheden van de school wordt als positief gezien.

Aandachtspunten:

- Een inhoudelijke analyse op de kwaliteit van de begeleiding en beoordeling van de student ontbreekt bij veel opleidingsscholen.

- De rol van de diverse verantwoordelijkheden bij de beoordeling van studenten is bekend. Hoe deze zich verhouden tot de examencommissie is niet bekend.
- Studenten geven af en toe aan meer behoefte te hebben aan directe begeleiding/beoordeling door het instituut.

Integrale kwaliteitszorg

Er is sprake van kwaliteitszorg en van kwaliteitsstructuur. Verbetering vindt plaats op basis van kwaliteitszorginstrumenten. Veel samenwerkingsverbanden hebben ook een Keurmerk voor de beoordeling van Partners (scholen).

Aandachtspunten:

- Het kwaliteitszorginstrument dat gebruikt wordt, is vaak van partners zelf (kwaliteit instrument ook toetsen).
- Stuurgroep van een opleidingsschool mag meer sturen.

Integraal personeelsbeleid

Door de opleidingsscholen is veel aan professionalisering gedaan (vooral ingevuld in overleg vanuit de opleiding). Er wordt steeds meer gewerkt in leergemeenschappen.

Aandachtspunten:

- Hoe definieer je PLG's als opleidingsschool en wat wil je ermee?
- Professionalisering is vooral opgezet en uitgevoerd vanuit de opleidingen. Hoe kun je dit opleidingsschool breed oppakken? Zijn er dan ook rollen door anderen te vervullen (doorgroei van medewerkers).

Inbedding onderzoek bij academische kop

Er blijken in het algemeen eigen onderzoeksprogramma's aanwezig bij de partners. Studenten kunnen gericht kiezen voor een onderzoeksprogramma van een school, passend bij hun eigen leervraag.

Aandachtspunten:

- Ontwikkelen van een onderzoeksprogramma van het samenwerkingsverband opleidingsschool.
- Kennisdeling vindt vaak minimaal op het niveau van het samenwerkingsverband opleidingsschool plaats.
- Regionale kennisdeling vindt niet plaats.

Wensen & ontwikkeling

Op basis van de presentatie van Irma Franssen en Sjoerd de Jong is door de deelnemers aangegeven wat de wensen van hun kant zijn en wat vraagt om verdere ontwikkeling:

1. Randvoorwaarden (financiering, regelingen)

Wens:

- Continuering academische opleidingsscholen.

2. Samenwerking opleidingsinstituut – scholen / opleidingsscholen regionaal-landelijk

Verdere ontwikkeling:

- Versterken kennisdeling;
- Gezamenlijk bepalen/ontwikkelen wat de beoogde kwaliteit van de (A)OS in 2020 zou moeten zijn;
- Verdieping aanpak/samenwerking eigen opleidingsschool-visie opleiding-praktijk-onderzoek;
- Doorgaande lijn – intervisie voor studenten door opleiders & schoolleiders;
- Hoe ga je om als een school een ander didactisch concept hebt als de opleiding?
- Hoe geef je de 40% - 60% verdeling vorm en inhoud/curriculum-begeleiding?
- Koppeling ontwikkelvraag school – student afstemmen.

3. HRM (rol directeur, vakbekwaam)

Wens:

- Facilitering in taakbeleid behouden

Verdere ontwikkeling:

- Kwaliteit van schoolopleiders en mentoren benoemen/uitwerken op taken en inhoud;
- Directeur is sleutelfiguur. Hoe krijg je en hou je die in positie? Wat vraagt dat van HRM en hoe er wordt samengewerkt binnen de opleidingsschool (inclusief bestuur)?
- Versterking samenwerking door gerichtheid op inhoud van leergemeenschappen. Hoe ziet dat eruit van startbekwaam tot vakbekwaam? Conceptueel en inhoudelijk uitwerken;
- Ontwikkelen integraal personeelsbeleid op niveau opleidingsschool.

4. Onderzoek (praktijkonderzoek – kennisdeling)

Wens:

- Beschikking over wetenschappelijke onderzoeksresultaten voor (academische) opleidingsscholen.

Verdere ontwikkeling:

- Perspectief van onderzoek (praktijkonderzoek en praktijkgerichtonderzoek) in samenwerkingsverbanden opleidingsscholen schetsen;
- Ontwikkelen duurzame onderzoeksagenda.

5. Kwaliteitszorg (koppeling kwaliteitszorg op schoolniveau naar opleidingsniveau)

Verdere ontwikkeling:

- Hoe geef je kwaliteitszorg vorm (met o.a. PDCA), zodat je constant werkt aan verhoging van kwaliteit?
- Hoe kan samenwerking met inspectie en NVAO constructief vorm krijgen met gerichtheid op kwaliteitsverbetering (welke doelen gezamenlijk stellen en hoe waarderen)?
- Borging kwaliteit toetsing door examencommissie van de instelling – aanpakken.

Toelichting OCW

Structurele regeling opleidingsscholen: Voor 1 oktober opgave studentenaantallen van jaar ervoor door invullen formulier DUO is gelijk ook de aanvraag voor verlenging. De nieuwe periode loopt weer tot einde accreditatietermijn van de aangewezen lerarenopleiding. Subsidieregeling Academische Opleidingsschool loopt af. Voor sommige opleidingsscholen januari 2016 en voor anderen een aantal maanden later. Dit is afhankelijk van wanneer de subsidie is toegekend.

Uiteindelijke bevindingen:

- Periodieke evaluatie van de bekostigingsregeling opleidingsscholen (2021).
- De ontwikkeling van Centers of Expertise en kenniswerkplaatsen (zie nota hogescholen zomer 2015). Rol binnen het onderwijs? Inzet is om academisch onderzoek meer te laten landen in de onderwijspraktijk.
- Beleidsontwikkeling op praktijk(gericht)onderzoek (acad.opleidingsscholen, PLG's, Docenten Ontwikkel Team's, Centres of Expertise etc.)

Wat valt op:

- OIS heeft vaste plaats in het onderwijsbestel. De basis staat.

Twee kernvragen als je kijkt naar de ervaringen met opleidingsscholen tot nu toe:

- Wat is nu echt het verschil tussen stageschool en basisschool als opleidingsschool?

Reactie deelnemer: op opleidingsschool minder grotere cultuurschok omdat je onderdeel bent van het team. Ook partnerschap moet het verschil zijn. Uitwerking leergemeenschappen logisch binnen opleidingsscholen.

- Academische kop in praktijk vooral op schoolniveau. Is er wel een academische opleidingsschool of kun je beter spreken over academische scholen? Waar is de gezamenlijke onderzoeksagenda? Veel gebeurt op schoolniveau.

Reacties/discussie:

Academische kop meer laten betekenen op bovenschools niveau. Ook aanhaken universiteit kan bij goede vraagarticulatie meerwaarde bieden (in samenwerking met hogescholen).

Wie pakt de regie (besturen en/of hogescholen-universiteiten).

De academische opleidingsschool zou getoetst worden op 6 punten maar is nu op 3,5 punt getoetst terwijl de regeling binnen enkele maanden afloopt. Context is niet duidelijk. Wat te verwachten?

- Als gekeken wordt over de hele linie naar kwaliteitszorg en de gezamenlijke onderzoeksagenda dan mag het een slag dieper gaan als het gaat om opleiden in de school. Het is niet wenselijk te denken in gescheiden segmenten. Dus hanteren van onderzoeksagenda is goed om ook boven het lokaal niveau uit te stijgen en kennis te ontwikkelen/delen. Je kunt heel goed thema's benoemen die ook contextrijk zijn voor scholen.

Welke rol kan het Steunpunt Opleidingsscholen nemen?

- In gesprek blijven met mensen die de academische kop vormgeven. Ook de verbreding regionaal (soms participeert de gemeente ook bijvoorbeeld in Leiden).
- Dialoog/makelen: In gesprek blijven als linking pin/dialoog tussen OCW en (acad.)opleidingsscholen.
- Meer delen op kwaliteitszorgsysteem (wanneer is dit concept beter dan zonder opleidingsschool). Wat pak je vast? (zie ook adviezen op NVAO site).
- Tijdsfad – hoe kun je pro-actief zijn in het licht van evaluatie van regelingen etc.?
- Wat zijn nu de oude en nieuwe regelingen? Het Steunpunt kan daarin een rol krijgen om informatie van OCW te geven.
- Landelijk delen van kennis kwam sinds 2009 niet meer structureel voor. Steunpunt heeft hier een belangrijke rol in.

Het Steunpunt Opleidingsscholen is een gezamenlijk initiatief van PO-Raad en VO-raad. Het ondersteunt (academische) opleidingsscholen – als samenwerkingsverband van schoolbesturen, scholen en lerarenopleidingen – bij het versterken van onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling. Het steunpunt draagt daarmee bij aan de professionalisering van leraren, de ontwikkeling van scholen en het versterken van schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs. Voor de uitwisseling van kennis en ervaringen organiseert het steunpunt regelmatig inhoudelijke spiegel- en andere bijeenkomsten.